

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ Д. Є. ЗАДОРА»
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Циклова комісія «Оркестрові струнні інструменти»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Стегней С.Н. Стегней С.Н.

01 вересня 2025
Дата

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКА РОБОТИ В ОРКЕСТРІ / АНСАМБЛІ

галузь знань
спеціальність
освітньо-професійний ступінь
освітньо-професійна програма

02 Культура і мистецтво
025 Музичне мистецтво
Фаховий молодший бакалавр
Музичне мистецтво

Розробник: Попович Оксана Михайлівна, викладачка

Програму навчальної дисципліни «Практика роботи в оркестрі/ансамблі» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії «Оркестрові струнні інструменти», протокол №1 від 28 серпня 2025 року

Голова циклової комісії _____

Підпис

Шіпош Н.А.

ГІБ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Курс
	3,4
	Семестр
	5,6,7,8
Загальна кількість годин – 180	Аудиторні заняття 102 год.
	Індивідуальні заняття 102 год.
	Практичні заняття -
	Самостійна робота 78 год.
	Форма підсумкового контролю: Залік -VIII семестр

Статус дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Практика роботи в оркестрі/ансамблі» є: формування у здобувача освіти професійних знань, навичок та вмінь, необхідних для практичної діяльності в якості артиста оркестру/ансамблю та розширити практичні навички здобувача освіти на основі застосування знань та вмінь з фахової підготовки та підкріплених методико-теоретичною базою суміжних дисциплін.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Практика роботи в оркестрі/ансамблі» є: опанування основних навичок та умінь необхідних для оркестранта, виховання творчої активності, виконавської дисципліни, відчуття відповідальності перед колективом, сприяння у формуванні здобувача освіти сценічної витримки та прагнення до самовдосконалення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- склад оркестру, виражальні особливості окремих інструментів та оркестрових груп;
- особливості художньої форми і змісту творів композиторів різних національних шкіл і епох, творів різних жанрів і стилів;
- особливості техніки гри на різних інструментах

вміти:

- грамотно прочитувати нотний текст музичного твору, здійснюючи при цьому слуховий контроль за звуко-висотною інтонацією, дотриманням темпу, метро-ритму, звуковидобуванням;
- розуміти диригентські жести, закладені в них виконавські задуми;
- вміти узгоджувати звучання своєї партії відповідно до ансамблевих вимог групи та оркестру в цілому.
- грамотно прочитувати нотний текст музичного твору, здійснюючи при цьому слуховий контроль за звуко-висотною інтонацією, дотриманням темпу, метро-ритму, звуковидобуванням;
- узагальнювати набуті знання і навички та використовувати їх на практиці при роботі над партіями;
- визначати і використовувати відповідні виконавські засоби музичної виразності під час виконання музичного твору;
- постійно бути підготовленим до концертного виступу;

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ (Міждисциплінарні зв'язки)

Попередньо здобуті знання мистецького спрямування.

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ (ЗК) І СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ (СК) ВИПУСКНИКА

(відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра):

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в педагогічній/музично-теоретичній/виконавській/ організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12 Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої та організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахування її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення наступних результатів:

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої педагогічної/музично-теоретичної/виконавської діяльності.

РН 12 Провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній діяльності.

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РОЗПОДІЛ ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ГОДИН МІЖ ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Знайомство з колективом. Познайомити студента практиканта з базою практики керівником колективу та учасниками.

Тема 2. Оволодіння професійними навиками гри в оркестрі. Репетиційне приміщення. Ознайомлення студента практиканта з розкладом роботи оркестру/ансамблю

Тема 3. Виразність виконання, якісне виконання оркестрових партій. Робота з студентом над програмою також над чистотою інтонації при розборі партій.

Тема 4. Робота в повільних темпах для оволодіння технічними труднощами. Відпрацювання практикантом складних епізодів в творах. Значення повільного темпу в роботі над оркестровими партіями.

Тема 5. Послідовності роботи над музичним твором. Розбір оркестрових партій в повільних темпах. Робота над штрихами.

Тема 6. Розуміння диригентського жесту та закладені в них виконавські вказівки. Вміння виконувати свою партію за стилем та художнім змістом.

Тема 7. Відтворювання звучання оркестрової партії ансамблевим вимогам і всього оркестру. Гра партій в ансамблі групи дотримання балансу звучання в групі.

Тема 8. Виступ на звітному концерті бази практики. Підготовка до концерту в оркестрі.

Тема 9. Аналіз роботи виконавської майстерності. Вміння визначати рівень своєї професійної майстерності з метою постійного професійного вдосконалення.

Тема 10. Звіт як підсумок про проведення практики в оркестрі. Підготувати документацію з написанням звіту керівника бази практики.

Приклад № 1

1. Дж. Росіні. Увертюра до опери «Севільський цирульник».
2. Л. Бетховен. Концерт для фортепіано з оркестром № 4.
3. Ф. Шуберт. Симфонія № 8, 1 ч.
4. А. Дворжак. Слав'янський танець.

Приклад № 2

1. Й. Гайдн. Симфонія № 103, 1 ч.
2. Л. Бетховен. Симфонія № 4, 1 ч.
3. Дж. Росіні. Увертюра до опери «Сорока-злодійка».
4. Й. Брамс. Угорський танець № 1.
5. Ю. Ланюк. «Щедрик».

Приклад № 3

1. Є. Станкович. «Привітальна увертюра».
2. Л. Бетховен. Увертюра «Коріолан».

3. Е.Гріг. Сюїта «Пер Гюнт», 2 ч. «Смерть Озе», 3 ч. «Танок Анітри.
4. Ж.Бізе. Інтермецо із музики до драми А.Доде «Арлезіанка».
5. М.Равель. «Болеро».

Приклад № 4

1. В.А.Моцарт. Увертюра до опери «Весілля Фігаро».
2. Ф.Шуберт. Симфонія сі-мінор («Незакінчена»).
3. Дж.Верді. Вступ до опери «Травіата».
4. М.Лисенко. Увертюра до опери «Тарас Бульба».

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Семестри	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	практичні	індивід.	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Семестр					
5 семестр					
1.Знайомство з колективом.	8	-	-	4	4
2.Оволодіння професійними навиками гри в оркестрі.	11	-	-	6	5
3.Виразність виконання, якісне виконання оркестрових партій.	11	-	-	6	5
Усього	30	-	-	16	14
6 семестр					
4.Робота в повільних темпах для оволодіння технічними труднощами.	9	-	-	5	4
5.Послідовності роботи над музичним твором.	9	-	-	5	4
6. Розуміння диригентського жесту та закладені в них виконавські вказівки.	12	-	-	8	4
Усього	30	-	-	18	12

7 семестр					
7. Відтворювання звучання оркестрової партії ансамблевим вимогам і всього оркестру.	38	-	-	20	18
8. Виступ на звітному концерті бази практики.	22	-	-	12	10
Усього	60	-	-	32	28
8 семестр					
9. Аналіз роботи виконавської майстерності.	42	-	-	24	16
10 Звіт як підсумок про проведення практики в оркестрі.	18	-	-	10	8
Залік.	2	-	-	2	-
Усього	60	-	-	36	24
Разом годин	180	-	-	102	78

Самостійна робота

Самостійна робота здобувача освіти – важлива ділянка навчального процесу, яка виховує та розвиває творчу ініціативу студента, формує чітке уявлення про методи роботи в оркестрах/ансамблях. Викладач повинен працювати над розширенням музичного світогляду здобувача освіти, розвивати у нього творчу активність і самостійність.

Крім творів, які здобувачі освіти детально вивчають в професійному колективі вони повинні знайомитись із різноманітною оркестровою літературою самостійно, розвивати читку з листа.

Твори для самостійного опрацювання повинні бути менш складними ніж ті, які вивчаються в професійному колективі.

Перевірка самостійної роботи проводиться диригентом оркестру два рази на рік на відкритому виступі з наступним аналізом та рекомендаціями.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
семестр		
1.	Знайомство з колективом	4
2.	Оволодіння професійними навиками гри в оркестрі	5
3.	Виразність виконання, якісне виконання	5

	оркестрових партій	
4	Робота в повільних темпах для оволодіння технічними труднощами	4
5	Послідовності роботи над музичним твором	4
6	Розуміння диригентського жесту та закладені в них виконавські вказівки	4
7	Відтворювання звучання оркестрової партії ансамблевим вимогам і всього оркестру	18
8	Виступ на звітному концерті бази практики.	10
9	Аналіз роботи виконавської майстерності	16
10	Звіт як підсумок про проведення практики в оркестрі.	8
	Усього годин	78

Твори для самостійного вивчення

1. Бетховен Л. Симфонії 1,2,4
2. Бизе Ж. Сюїта № 1,2 з опери "Кармен"
3. Вебер К.М. Увертюра до опери "Вільний стрілець"
4. Верді Дж. Вступ до опери "Травіата"
5. Гайдн Й. Симфонії № 45, 1ч (експозиція), 2 ч.
6. Гріг Е. Сюїта "Пер Гюнт"
7. Лало Е. Іспанська симфонія
8. Лисенко М. Увертюра до оп. "Тарас Бульба"
9. Моцарт В.А. симфонії № 35 , 1 ч., № 38, 4 ч., № 39, 2,3 ч., № 40
10. Моцарт В.А. Увертюра до опери "Весілля Фігаро", "Чарівна флейта"
11. Оффенбах Ш. Увертюра до опери "Орфей в аду".
12. Россіні Дж. Увертюри до оп. "Севільський цирюльник", "Італійка в Алжирі", "Сорока-злодійка"
13. Шуберт Ф. симфонія сі-мінор ("Незакінчена")
 - № 100, 3, 4 ч., № 101 – 104
 - № 92, Оксфордська, 1 ч. (експозиція)
 - № 94, 1, 3, 4 ч., № 95, № 97 , 1 ч.

Протягом навчального процесу застосовуються такі методи навчання:

- метод організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності
- методи мотивації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності
- пояснювально-ілюстративний метод
- проблемно-пошуковий метод
- репродуктивний (тренувальний) метод
- методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю)
- методи корекції (самокорекції, взаємокорекції)

ФОРМИ ТА ЗАСОБИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результати навчання здобувача освіти, що відображають досягнутий ним рівень компетентностей відносно очікуваних, ідентифікують і вимірюють у процесі контрольних заходів за допомогою критеріїв.

Оцінювання здобувачів освіти охоплює низку контрольних процедур, які використовують відповідно до компетентносних характеристик (знання, вміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія) результатів навчання, досягнення яких контролюється. Перевірка знань здобувачів освіти проводиться шляхом здачі оркестрових партій, виконання твору в цілому.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів освіти враховується також:

- активність під час проведення занять;
- виконавський рівень здачі партій;
- дисципліна та відвідування;
- участь у концертних виступах колективу;
- організованість, дисциплінованість, емоційна віддача під час концертного виконання творів.

Вимірювання рівня досягнення результатів навчання здійснюється експертно за критеріями.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти проводиться під час проведення поточного і підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться у формі виступів здобувачів освіти освіти на концертах. Оцінюються активність здобувача освіти, відповідальність, рівень його практичної професійної підготовки, музичної обізнаності; якість, грамотність, обсяг та своєчасність виконання завдань практики; перевірка фіксацій спостереження репетиційного і концертного процесу у «Щоденнику студента-практиканта». Перевірка виконання завдань самостійної роботи. Оцінювання ведення «Щоденника студента-практиканта» відбувається окремо.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни Практика роботи в оркестрі/ансамблі є:

- заповнення «Щоденника студента-практиканта»;
- складення «Звіту» про проходження практики (документації студента-практиканта);
- виконавська діяльність (гра партій в групі, звітний концерт колективу бази практики);
- залік.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться відповідно до навчального плану у формі заліку, в терміни, встановлені графіком освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному програмою навчальної дисципліни. Враховує весь обсяг і всі види роботи здобувача освіти за семестр. Наприкінці кожного семестру здобувач освіти складає «Звіт про результати проходження Практики роботи в оркестрі». Також до звіту додаються афіші концертних виступів здобувача освіти за семестр.

Протягом семестру кожний здобувач освіти повинен виступити не менше 1-2 разів. Кількість творів, що виконують здобувачі освіти в концерті колективу бази практики, визначається керівником колективу з врахуванням тематики концерту. На наступному після концерту занятті проводиться аналіз виступів. Підкреслюються позитивні моменти у виконанні, розглядаються причини недоліків та надаються рекомендації щодо їх усунення.

Оцінювання здобувачів освіти з даного предмету проводиться в **формі заліку**, в кінці 8 семестру.

Поточний контроль

- 5 семестр** - задача оркестрових партій, перевірка самостійної роботи
- 6 семестр** – задача оркестрових партій, перевірка самостійної роботи
- 7 семестр** - задача оркестрових партій, перевірка самостійної роботи

Підсумковий контроль

- 8 семестр** – задача оркестрових партій, знання особливостей художньої форми і змісту виконуваних творів, читка з листа, перевірка самостійної роботи

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою:

- **«відмінно»** – здобувач освіти знає твори концертного репертуару колективу бази практики, виконує їх на високому професійному рівні. Цілісно усвідомлює виконання програми на достатньому художньому та технічному рівні. Має високий рівень зрілості музичного мислення, технічної підготовки, творче відношення до творів, свідоме використання колористичних можливостей інструменту. Вміє робити індивідуальне прочитання музичного твору з виконавським відтворенням музичного жанру, форми, образного змісту, специфіки власного виконавського стилю; впевнено та артистично має витримку на сцені; вміє організувати самостійну репетиційну діяльність. Має високу виконавську культуру. Творчо застосовує набуті знання у виконавській концертній діяльності. Самостійна робота виконана в повному обсязі.
- **«добре»** – у здобувача освіти усвідомлене виконання програми на достатньому художньому і технічному рівні при наявності деяких несуттєвих недоліків, а саме: наявність окремих незначних технічних

помилки, недостатня виразність та нестійка інтонація. Знає твори концертного репертуару колективу бази практики, виконує на достатньому професійному рівні. Намагається впевнено виконувати партії на концерті. Вміє організовувати самостійну репетиційну діяльність, робити індивідуальну роботу над творами з виконавським відтворенням музичного жанру, специфіки власного виконавського стилю. Деяко бракує технічності та виразності. Намагається творчо застосовувати набуті знання у виконавській концертній діяльності. Самостійна робота виконана в повному обсязі.

- **«задовільно»** – здобувач освіти знає твори концертного репертуару колективу бази практики, виконує на задовільному рівні. Слабкий технічний рівень, нестійка інтонація при виконанні партій наявність значних технічних та текстових помилок, не вміє організовувати самостійну репетиційну діяльність, робити індивідуальне прочитання музичних партій в колективі. Бракує емоційності та артистизму. Самостійна робота виконана не в повному обсязі.

- **«незадовільно»** – твори концертного репертуару колективу бази практики здобувач освіти виконує на незадовільному рівні. Відсутнє відчуття цілісності і розуміння художнього образу у виконанні програми, велика кількість технічних помилок, відсутність професійних навичок, невміння психологічно налаштуватися на якісне виконання програми і подолати хвилювання. Для створення художнього образу не вистачає володіння технічними навичками виразовими засобами. Самостійна робота не виконана або виконана частково.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Основні розділи репертуару та репертуарний мінімум. Навчальний та концертний репертуар оркестру повинен відповідати завданням і цілям практики роботи в оркестрі, відображати основні тенденції сучасного репертуару професійних оркестрів/ансамблів

Оркестрові труднощі. Твори композиторів-класиків.

Оркестрові труднощі із симфонічних творів Штрауса Р. – Лейпціг.

Оркестрові труднощі. Зошит 2 Бетховен Л., Шуберт Ф.- Лейпціг

Лисенко М.В. Оперні «Тарас Бульба», «Наталка-Полтавка»

Людкевич С.Ф. Симфонія-кантата «Кавказ»

Оркестрові труднощі (упор. Лютак Л.) – Краков.

Станкович Є.Ф. Святкова увертюра

Додаткова

Андерсон Л. Друкарська машинка

Андерсон Л. Катання на санях

Бетховен Л. Концерти для фортепіано з оркестром №№ 1, 2, 3, 5

Бетховен Л. Симфонії №№ 2, 3, 5, 7
Бетховен Л. Увертюри «Коріолан», «Егмонт», «Афінські руїни».
Бізе Ж. Маленька симфонія.
Бізе Ж. Сюїта з опери «Кармен».
Брамс Й. Угорські танці № 1,2,3,5,6,8.
Вагнер Р. Увертюри до опер «Рієнці» і «Тангейзер».
Гайдн Й. Концерт для віолончелі з оркестром.
Гранжані М. Арія в класичному стилі.
Гріг Е Сюїта «Пер Гюнт».
Гріг Е. Концерт для фортепіано з оркестром,
Гріг Е. Сюїта «В старовинному стилі».
Гулак-Артемовський А. фрагменти з опери «Запорожець за Дунаєм».
Давід Ф. Концерт для тромбону з оркестром
Дворжак А. Словянські танці № 1,2,3,8,9,10.
Дворжак А. Симфонія № 9.
Кікта В. «Фрески Софії Київської».
Колодуб Л. Українська рапсодія.
Колодуб Л. Українські танці.
Колодуб Л. Симфонія № 6 (Прислупська)
Корчинський М. Марш латинів.
Кос-Анатольський А. Мазурка з сюїти «Хустка Довбуша».
Кос-Анатольський А. Сюїта з балету «Сойчине гніздо».
Кос-Анатольський А. Сюїта з балету «Хустка Довбуша».
Кропивницький М. «Соловейко».
Лисенко М. Увертюра до опери «Тарас Бульба».
Лисенко М. Пісня Наталки з опери «Наталка Полтавка».
Майборода Г. Гуцульська рапсодія.
Моцарт В.А. Концерти для скрипки з оркестром №№ 1, 2, 3, 5
Моцарт В.А. Концерти для фортепіано з оркестром № 20, №24
Моцарт В.А. Симфонії № 39, № 40
Моцарт В.А. Увертюри до опер «Весілля Фігаро», «Чарівна флейта».
Небесний І. «Різдвяні симфонізми».
Оффенбах Ж. Увертюра до опери «Орфей у Пеклі».
Россіні Дж. Увертюра до опери «Севільський цирульник».
Россіні Дж. Увертюра до опери «Сорока-зłodійка».
Сібеліус Я. Симфонічна поема «Фінляндія».
Сібеліус Я. Сюїта «Карелія».
Скорик М. Мелодія.
Скорик М. Різдвяна симфонія.

Скорик М. Сюїта «Кам'яний господар».

Станкович Є. Урочиста увертюра.

Станкович Є. Привітальна увертюра.

Станкович Є. Сюїта з балету «Ніч перед Різдвом».

Хачатурян А. Фрагменти з балетів «Гаяне», «Спартак».

Шевченко Ю. Сюїта з балету «За двома зайцями».

Шевченко Ю. Сюїта з балету «Запорожець за Дунаєм».

Інформаційні ресурси

1. [Бібліотека](#)

2. Аудіо та відеоматеріал